

Прогалини в санкційному законодавстві

Тетяна Громова
Директор Департаменту
комплаєнс

Законодавство з питань встановлення та забезпечення практичного застосування санкцій

1. **Закон України «Про санкції».** Профільний закон, який визначає принципи, підстави, способи застосування санкцій та їх види.
2. **Закон України «Про публічні закупівлі».** Містить окремі вимоги щодо відмови в участі у процедурі закупівлі особи, до якої застосовано санкцію у виді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг згідно із Законом України "Про санкції".
3. **Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації».** Містить вимоги щодо переліку товарів, походженням з рф, які заборонено до ввезення на митну територію України.
4. **Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 №187 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації».** Встановлює умови щодо мораторію на укладення правочинів з особами, пов'язаними з державою-агресором, у т. ч. умови визнання їх нікчемними.
5. **Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 №1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування».** Встановлює вимогу щодо відмови учаснику закупівлі, якщо учасник процедури закупівлі або кінцевий бенефіціарний власник, член або учасник (акціонер) юридичної особи - учасника процедури закупівлі є особою, до якої застосовано санкцію у вигляді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг.

Недоліки та прогалини в санкційному регулюванні - ЗУ «Про санкції»

(1) Застосування персонального характеру санкцій Україною, як наслідок, обмеження не поширюються на підконтрольні суб'єкти господарювання (50+), що ускладнює визначення рівня ризику встановлення/продовження відносин з підконтрольними суб'єктами

The EU can target individuals and entities for individual financial measures. These measures can impact non-targeted entities as follows:

- (i) *for the asset freeze measures, the assets of entities owned for more than 50 % by the designated person/entity or controlled by them must be frozen;*
- (ii) *specific restrictions applied to targeted entities can impact entities whose proprietary rights are directly or indirectly owned for more than 50 % by the targeted entities.*

(2) Співпраця з міжнародними компаніями, які підтримують ділові відносини з державою-агресором
наявність дочірніх компаній в рф, інвестиції або частки в російських державних компаніях

(3) Відсутність єдиного державного органу який координує та контролює питання щодо застосування санкцій
аналог OFAC — Управління контролю за іноземними активами Міністерства фінансів США або OFSI - Управління зі здійснення фінансових санкцій у Сполученому Королівстві

(4) Відсутність чіткого тлумачення щодо застосування на національному рівні впроваджених міжнародних санкцій (наприклад, іноземних країн, крім ЄС) та їх наслідків у разі співпраці з особами, до яких застосовано такі санкції
застосування норм ЗУ «Про санкції» не враховує наявні санкції з боку США;
вторинні санкції

Недоліки та прогалини в санкційному регулюванні - ЗУ «Про публічні закупівлі»

(5) *«Звуження кількості санкцій в Законі України «Про публічні закупівлі»».*

Відмова учаснику процедури закупівель, якщо до учасника застосовано санкцію у виді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг.

(6) **Обмежений перелік кваліфікаційних критеріїв, визначений вимогами ч. 2 статті 16 ЗУ «Про публічні закупівлі». Відсутність санкційних ризиків в переліку кваліфікаційних критеріїв:**

- наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;

- наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;

- наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);

- наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю.

(7) Ст. 17 ЗУ «Про публічні закупівлі», передбачає підставу для відмови в участі у процедурі закупівлі, якщо вартість тендеру дорівнює чи перевищує 20 млн грн, але у учасника немає антикорупційної програми чи уповноваженого з реалізації антикорупційної програми.

(8) Частина 4 Ст. 22 ЗУ «Про публічні закупівлі», передбачає вимогу, що тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників
наявність негативної інформації (санкцій) розглядається

Недоліки та прогалини в санкційному регулюванні – Постанови КМУ

(9) Постанова КМУ від 03.03.2022 № 187 про мораторій та нікчемність правочину:

- юридичні особи, утворені відповідно до законодавства іноземної держави, КБВ, членом або учасником (акціонером), що має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, яких є рф, громадянин рф, або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства рф, - у випадку виконання зобов'язань перед ними за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті
звужується зона застосування обмежень;
- наявність у КБВ подвійного громадянства

(10) Постанова КМУ від 30.12.20 № 1147 встановлює заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з рф, але такий перелік товарів обмежується кодами, зазначеними в Додатку до Постанови. Тобто досі не заборонено імпорт товарів з рф

(11) п. 47 Постанова КМУ від 12.10.2022 № 1178 - Замовник приймає рішення про відмову учаснику процедури закупівлі в участі у відкритих торгах та зобов'язаний відхилити тендерну пропозицію учасника процедури закупівлі в разі, коли: *учасник процедури закупівлі або кінцевий бенефіціарний власник, член або учасник (акціонер) юридичної особи - учасника процедури закупівлі є особою, до якої застосовано санкцію у вигляді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг згідно із ЗУ "Про санкції"*, крім випадку, коли активи такої особи в установленому законодавством порядку передані в управління АРМА

Недоліки та прогалини в санкційному регулюванні – інші відкриті питання

(12) НАЗК координували портал «Війна і санкції». Зараз портал передається Міжвідомчій робочій групі з реалізації державної санкційної політики. Також НАЗК вели список Міжнародних спонсорів війни, але цей список мав здебільшого лише репутаційні ризики.

(13) Існує можливість формальної зміни російського КБВ на іншого при збереженні контролю над компанією, що дозволяє уникнути стягнення майна в дохід держави.

(14) Відсутність норм щодо кримінальної відповідальності за порушення санкцій в законодавстві України.

(15) Досі відсутнє чітке визначення колабораційної діяльності та ознаки провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором (ст. 111-1 Кримінального кодексу України) в нормативно-правових актах .

(16) Відсутність єдиних підходів щодо банківського комплаєнсу – неможливість офіційного отримання інформації від банку про відсутність перешкод на здійснення платежів з ризиковим контрагентом до моменту здійснення такого платежу.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

З повагою,
Громова Тетяна
Директор Департаменту
комплаєнс АТ «Укрзалізниця»

